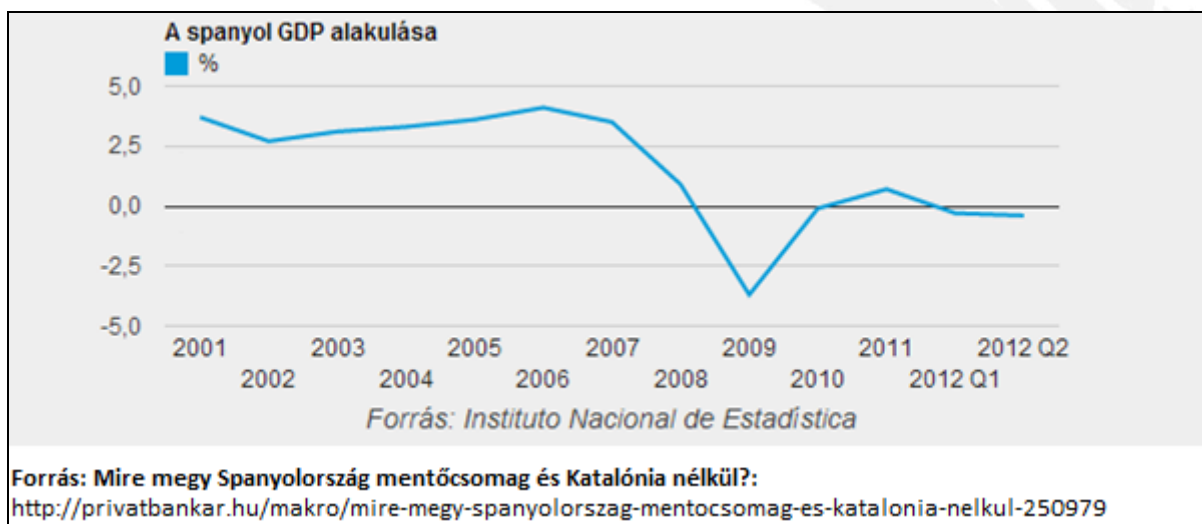

Ibériai válságkezelés

A gazdasági válság *Spanyolország*ot, Európa negyedik legnagyobb gazdaságát is megrengette, melynek hatására az nem volt képes elkerülni az európai szervezetek által nyújtott, mintegy 100 milliárd eurónyi összegű mentőcsomagot. A hitelt Spanyolország az Európai Pénzügyi és Stabilitási Eszköz keretéből 2012 nyarától négy részletben hívhatja le. A Nemzetközi Valutaalap tehát nem vállal részt az országnak nyújtott hitelekben. A csomag kifejezetten a bankmentés céljából került felvételre, összege az IMF véleménye szerint azonban meghaladja a szükséges mértéket. A gazdasági mutatók romlása, az adósságnövekedés Spanyolországban is megszorító intézkedéseket tett szükségessé, mely gyakorlatilag 2009-től, permanensen zajlik. A jövő évi költségvetés is ezen irányvonal folytatását jelzi, a kormány ugyanis abban mintegy 65 milliárd eurónyi kiadáscsökkentést tervez. A takarékosági lépések közt megtalálható többek között a nyugdíjkorhatár emelése, áfa-emelés (18-ról 21%-ra), a segélyek jelentős mértékű megnyirbálása, és a közalkalmazottak 13. havi béreinek megvonása. A folyamatos megszorítások, az életszínvonal csökkenésének hatására Portugáliához és Olaszországhoz hasonlóan rendszeresen a kormányzati politika elleni, széles tömegeket megmozgató tüntetések. A spanyol gazdaság a megszorító intézkedések ellenére továbbra is recesszióban van, a GDP folyamatosan csökken és várhatóan a jövő évben sem várható trendforduló.

Az IMF prognózisa szerint ez évben 1,5%, jövőre 1,3%-os¹ visszaesés várható, melynek hatására Spanyolország nem lesz képes a hiánycél tartására. A munkanélküliség lassan, de folyamatosan

¹http://www.portfolio.hu/deviza_kotveny/deviza/kiujultak_a_spanyolok_miatti_aggodalmak_esik_az_euro.174006.html

emelkedik, 2012 augusztusában elérte a 25,1%-ot. Tovább növeli a kilátástalanság érzetét a fiatalok körében fennálló munkanélküliségi ráta extrém magas értéke. Az államadósság 2007 óta növekszik, a 2010-es, GDP-hez viszonyított 60%-ról, 2012-re már 75,9%-ra² emelkedett. Az ország piaci helyzetét tovább nehezíti az ismételt államadósság-besorolási, Standard & Poor's általi kétfokozatú (BBB-) leminősítés, mely a hitelminősítő előzetes állítása³ szerint egy nem csupán a bankmentésre szorítkozó mentőcsomag igénylése esetén elkerülhető lett volna. A restriktív politika tehát minden bizonnyal folytatódik, a válságmenedzsment e formája azonban Európa-szerte belpolitikai válságokba és kormánybukásokba torkolt, 2011-ben a Zapatero-vezette szocialista kormányzat eltávolítását és a jobbközép 45,21%-os győzelmét eredményezte. A mentőcsomag azonban nem kizárólag Spanyolországban osztja meg a közvéleményt, annak összegét jelentős arányban Németország állja, és bár a Bundestag megszavazta a hitelnyújtást, mind a politikai elit jelentős része, mind a lakosság szkeptikus annak sikerében. A spanyol gazdaságnak mindenekelőtt bankjainak feltőkésítésére lenne szüksége, újabb mentőcsomag igénylése jelenleg nincs napirenden, feltételezhetően az EKB állampapír-vásárlásának lehetővé tételével kívánják azt megoldani.

Portugália még 2011-ben, Görögországot, valamint Írországot követve kényszerült mentőcsomagra, melynek 78 milliárdos hitelkeretéhez a Valutaalap 26 milliárddal járul hozzá. 2010 végén a portugál államadósság a GDP 92,9%-át, 2011 végére 107,2%-át is elérte. A megszorítások sora a megállapodás megkötése óta tart, a hiánycél tartása azonban mindazok ellenére is elérhetetlennek tűnik. 2012 első félévében 6,7-7,1%, így a 4,5%-os szint teljesítése valószínűtlennek tűnik. 2011-ben, a hitel-megállapodás évében az államháztartás deficitje lecsökkent az egy évvel korábbi 9,8%-ról 4,2%-ra, melyet azonban a kormánynak, egyszeri intézkedés, a magán-nyugdíjpénztári alapok áthelyezése révén sikerült produkálni⁴.

A hitelek elsősorban a három nagy portugál bank feltőkésítésére szolgáltak, a csomagért cserébe a trojka pedig komoly fiskális kiigazításokat követelt meg az országtól, melyeket számos strukturális reformmal – többek között az államigazgatás, valamint az egészségügy területén – látott megvalósíthatónak. A megszorító csomagok már 2010-ben megkezdődtek, melyek végül – egy újabb takarékosági célzatú javaslatcsomaggal – a miniszterelnök lemondásához és a kisebbségi kormány bukásához vezettek. A Coelho vezette új kormány mozgástere azonban nem nőtt, a megszorítások így folytatódtak, jelenleg a tranzakciós adó bevezetése, valamint az adóterhek növelése van napirenden a szociális támogatások, pl. munkanélküli segélyek lefaragása és a nyugdíjcsökkentés mellett. A kormány nem készül újabb mentőcsomag igénylésére, a súlyos intézkedések elfogadtatását a trojka követelése mellett evvel is indokolja. A takarékosági csomagok mindezülig az ellenzék

² <http://privatbankar.hu/makro/tovabb-novekedett-a-spanyol-allamadossag-250597>

³ http://www.portfolio.hu/gazdasag/s_p_nem_valtozik_a_spanyol_besorolas_ha_mentocsomagot_kernek.171761.html

⁴ http://www.portfolio.hu/gazdasag/veszelyben_a_portugal_hianycel_teljesulese.172247.html

támogatásával kerültek megszavazásra, ám a jelek szerint – a lakosság egyre nagyobb elégedetlenségének hatására – a továbbiakban e területen megvonják támogatásukat a kormánytól.

